

POSLANIE DIAKONIE DNES

Prednáška ev. a. v. farárky Zuzany Kolárovskej odznela na Študijských dňoch partnerstva troch cirkví (ECAV na Slovensku, Evanjelická krajinská cirkev vo Würtembersku a Evanjelická cirkev stredného Nemecka), usporiadaných 13. až 15. októbra 2011 vo Svätom Jure pri príležitosti 20-ročného jubilea Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku

Obsah

1. Diakonia – súčasť novozmluvnej cirkvi
2. Diakonia – evanjelium v praktickom živote
3. Diakonia – spôsob zaangažovania členov cirkvi

1. Diakonia – súčasť novozmluvnej cirkvi

1.1.) Na začiatku mám jednoduchú otázku: ak hovoríme: Diakonia je služba lásky k blížnym, kedy vlastne vznikla táto služba?

Samozrejme už pri prvom spoložití ľudí. Nebola organizovaná ale spontánna; vychádzala z potrieb spoluzitia, spoločného utrpenia, súcitnosti... Služba blížnym je taká stará ako ľudstvo na zemi.

Službu, ktorá trvá od nepamäti a je poskytovaná aj u nás, sme cez Referát „Zborová diakonia“ od roku 1998 pri našich prednáškach v cirkevných zboroch (CZ) nazvali „individuálna diakonia“. Účastníkov prednášok sme ubezpečovali, že túto službu nechceme v žiadnom prípade rušiť. Je to služba v rodinách pri spolunažívaní a opatrovaní, pomoc susedom, priateľom,... Táto služba je kresťanská a potrebná, keď si ju ľudia môžu navzájom ponúknuť a keď ju chcú navzájom prijať.

1.2.) Pán Ježiš Kristus pomáhal blížnym tiež neorganizovane a jednotlivo. A učiteľovi Zákona v podobenstve o Milosrdnom Samaritánovi povedal: *Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, z celej sily a z celej mysle, a svojho blížneho ako seba samého (L 10,27)*... – Tvoj blížny je človek, ktorý potrebuje tvoju pomoc! Ak mu ju nevieš poskytnúť ty, sprostredkuj mu takú, akú potrebuje. Z lásky, ktorá pochádza z viery v Boha a z úcty k človeku, blížnemu.

1.3.) Oddelenie služby slovom od služby skutkom nachádzame v *Sk 6,1nn*. Tieto služby pred oddelením vykonávali apoštolovia. Službou skutkom – obsluhovanie pri stoloch (diakonia) – poverili *6,3:... sedem osvedčených mužov, plných Duchu a múdrosti* (neskôr diakoni), ktorých ustanovili *na túto službu*... podľa ich darov. Sami sľúbili, že *4:... budeme usilovní na modlitbách a v službe slova*. Aj keď týmto zabezpečili návštevy v domácnostiach, služba zostala dobrovoľná.

Od roku 1998 bola táto služba u nás pomenovaná „Zborová diakonia“. Prednáškami sme v CZ so ses. Marie–Luise Rieger a Barbarou Haug podnecovali ich členov, aby rôzne postihnutých členov v mene CZ navštevovali a boli im nápomocní. Tieto diakonické skupiny „Návštevej služby“ sa mali stať aj „informačným mostom“ medzi CZ a navštevovanými a opačne.

V 90-tych rokoch si ešte mohli CZ zakladať aj opatrovateľskú službu. Podľa teraz platného zákona o sociálnych službách to už nie je možné.

Samozrejme, že si CZ môžu organizovať alebo vybudovať aj iné služby, ale sami to môžu urobiť len po určitú hranicu, od ktorej už nevedia ísť ďalej. Pri budovaní ústavnej starostlivosti je im k dispozícii Ústredie Evanjelickej diakonie (ÚED) s kompletným poradenstvom (zákony) a pomocou (stavba a financie).

1.4.) V J 5,2 čítame: *V Jeruzaleme pri Ovčej bráne bolo jazero Betezda, s piatimi prístrešiami. 3: Mnoho chorých ležalo v nich slepých, chromých, vychradnutých ktorí čakali...* Možno by sme mohli povedať, že tieto cieľavedomé zoskupenia boli akoby predzvesťou nemocníc, ústavov a zariadení pre rôzne trpiacich ľudí.

Tieto spomenuté a iné nespomenuté príklady pomoci a služieb blíznym z Novej Zmluvy boli cez dejiny kresťanstva rozvíjané a napodobňované v rôznych formách a spôsoboch. Nielen podľa potrieb, ale aj podľa možností kresťanov.

Tento krátky pohľad potvrdzuje, že **diakonia je živou súčasťou novozmluvnej cirkvi** aj v našej európskej prítomnosti. A tak ako u vás aj u nás sa snažíme, aby **diakonia** aj naďalej bola živou **súčasťou novozmluvnej cirkvi**.

To je však len jedna polovica „mince“. Druhá polovica je sprievodné slovo veriacich návštevníkov, opatrovateľov, ošetrovateľov – všetkých slúžiacich slúžiacim. Tým chcem povedať, že slovo a skutok patria nerozlučne spolu. Preto smieme nielen povedať ale aj tvrdiť, že:

2. Diakonia – je evanjeliom v praktickom živote

Čo nám k tomu hovorí Božie slovo a profesor praktickej teológie Valdenských v Ríme Paolo Rica by som chcela rozvinúť, lebo sa s týmito slovami identifikujem. Pán prof. Rica povedal: „O vzťahu diakonie a evanjelia sú tri vnímania:

2.1. – hovorí, že: Evanjelium je slovo nezaslúženého a darovaného spasenia, radostné posolstvo o odpustení hriechov, spasenia a nový život v Kristovi. Každému jednotlivému kresťanovi je zverené ako dôsledok jeho obrátenia, aby slúžil blížnemu mnohorakými spôsobmi, ako je to dnes možné a potrebné. Tak teda: kresťan je diakon a neexistuje žiadna iná diakonia, ako byť kresťanom kresťanovi...

2.2. – vnímanie... zdôrazňuje, že diakonia je odpoveďou cirkvi na evanjelium, odpoveďou, ktorá sa očakáva nielen od jednotlivého kresťana, ale aj od cirkvi, ako aj od celého zboru. Diakonia je dobrým dielom, ktoré prichádza po viere. *Na počiatku bolo Slovo (J 1,1)*, potom prišla diakonia. Diakonia je vďačná činnosť cirkvi, ozvena v cirkvi veľkého Božieho skutku pre ľudí...

Toto vnímanie nám bolo darované. Je to najrozšírenejšie vnímanie dnes medzi kresťanmi a panuje vo vedomí všetkých veľkých cirkví... Toto polopravdivé vnímanie znamená, že diakonia nie je len vecou jednotlivého kresťana, ale predovšetkým celej cirkvi. Bolo tisíckrát povedané a zopakované, že diakonia má dočinenia s podstatou cirkvi, diakonia zviditeľňuje cirkev. Ona nie je len vonkajším javom cirkvi, ale zjavenie jej podstaty. Aj toto zdôraznenie je dôležité a dnes celkom zvlášť vhodné, lebo diakonická činnosť cirkvi sa stáva ešte stále príliš často odloženým príveskom cirkevného života a tam, kde je diakonia takto chápaná ako prívesok kresťanského života, tam býva diakonia ako aj cirkev nepochopená, vlastne vôbec nie je pochopená...

2.3. – podľa tretieho vnímania diakonia nie je len pokračovanie evanjelia, ale súčasť evanjelia. Prečítajme si u Mt 4,23: *Potom chodil po celej Galilei, učil v ich synagógach, kázal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval všetky neduhy a všelijaké choroby v lude. 24: I rozniesla sa povest' o Ňom po celej Sýrii a prinášali k Nemu všetkých chorých na rozličné neduhy, trápených prudkými bolesťami, posadnutých démonmi, trpiacich na padúcnicu a ochrnutých; a uzdravoval ich.*

Hneď si všimneme, že Ježišovi ide o dve veci: **kázeň o Kráľovstve Božom a o uzdravovaní chorých. Evanjelium je oboje: spasenie a liečenie, kázeň a uzdravenie, slovo a čin.** *Na počiatku bolo Slovo (J 1,1)* a čin. Hneď na počiatku! To je evanjelium: slovo a čin. Pričom slovo koná a čin hovorí. Evanjelium sa nachádza v oboch, v konaní slova a v hovorení skutku. *Čo je ľahšie, povedať ochrnutému: Odpúšťajú sa ti hriechy - a či povedať: Vstaň, vezmi si lôžko a choď? (Mk 2,9).* Čo je ľahšie? V čom poznal ochrnutý evanjelium? V odpustení hriechov alebo vo vyliečení

jeho tela? Zjavne v oboch! Nie zbytočne Ježiš urobil oboje. Oboje patrí spolu. Teda, **evanjelium v Ježišovom význame je radostné posolstvo zaiste pre dušu ako aj pre telo.** Spasenie, odpustenie hriechov je evanjelium pre dušu. Liečenie, uzdravenie tela je evanjelium pre telo. Preto zdôrazňujem – hovorí pán prof. Rica, že diakonia nie je pokračovanie ale časť, súčasť evanjelia, lebo evanjelium je aj evanjeliom pre telo, pre chorých, ochrnutých, polámaných trpiacich tiel a to je práve to, čo je diakonia: evanjeliom pre telo... Keď je diakonia evanjeliom pre telo, tak sa nebudeme diviť, že je pojem v NZ všetko obsahujúci. Ním možno označiť veľmi rozdielne veci; službu pri stole (Sk 6,2nn), zbierku pre Jeruzalem, kázeň slova – diakonia slova ale aj apoštolský úrad. Pavel seba spolu s Apollom označil ako diakona...

Čo znamená slúžiť? Slúžiť znamená v evanjeliu vždy slúžiť človekovi. Nie programu, nie heslu, nie inštitúcii, ale človekovi. Diakonia musí byť flexibilná podľa potreby ľudí.“ Potiaľ prof. Rica.

3. Diakonia – spôsob zaangažovania členov cirkvi

Ak vychádzame z toho, čo bolo doteraz povedané, tak neexistuje žiadna iná metóda na získavanie členov cirkvi k angažovaniu sa iba táto: cirkev a jej zvestovatelia evanjelia, **ktorí zvestujú evanjelium v Ježišovom význame, musia ho mocne zvestovať ako radostné posolstvo ktoré je aj pre dušu ako aj pre telo.**

Evanjelickí kresťania na Slovensku poznali diakoniu do roku 1953. V tomto roku je presne 120 rokov (1891) odvtedy, ako do Materského domova diakonís nemeckej cirkvi v Bratislave prišli prvé dve diakonisy z Gallneukirchenu; v Liptovskom Mikuláši bol Materský domov diakonís slovenského spolku diakonie, ktorá pôsobila cca 20 rokov; v Starej Turej, kde žili a pôsobili sestry Royové, založili diakoniu (1912), ktorá bola činná 41 rokov. Potom prebehlo 45 rokov bez oficiálnej diakonie v ktorejkoľvek cirkvi v ČSFR. Už na začiatku prednášky spomínanú „Individuálnu diakoniou“, ktorá prebiehala v rodinách, medzi priateľmi a susedmi, nebolo možné zrušiť. Socializmus vybuďoval pre rôzne postihnutých, starých a chorých štátne zariadenia. Nevieť si predstaviť, že by v tých rokoch bolo zvestované **evanjelium v Ježišovom význame, ako radostné posolstvo, ktoré je aj pre dušu ako aj pre telo.** Preto sme po zmene režimu začali so stavbou zariadení, aby naši bratia a sestry v CZ videli niečo rukolapné. Od r. 1998 sme v CZ ECAV začali s kurzami opatrovania v domácnosti (KOD, 2 – 4 týždňové dvakrát v roku, na jar a v jeseni). Najprv sme br. farárov a ses. farárky a potom aj členov CZ podnecovali, aby si založili Zborovú diakoniou – diakonickú skupinu organizovanej Návštevej služby. Za šesť rokov tejto služby sme navštívili cca 119 z vtedajších 326 CZ, čo znamenalo, že sme v nich strávili 494 dní. Vtedy bola v 48 CZ Zborová diakonia rôznych podôb. V dvoch CZ je ešte stále Opatrovateľská služba (platená obcami a klientmi) a v jednom ADOS – Agentúra domácej ošetrovateľskej služby (platená MZ SR).

Som presvedčená, že ak chceme byť diakonickou cirkvou, musí sa v našich CZ viac zvestovať **evanjelium v Ježišovom význame, ako radostné posolstvo, ktoré je aj pre dušu ako aj pre telo. Bez tohto evanjelia nebudú ani CZ, ani cirkev diakonickými.**

*Zuzana Kolárovská, farárka v. v. –
Evanjelická diakonia
zkolarovska@zoznam.sk*